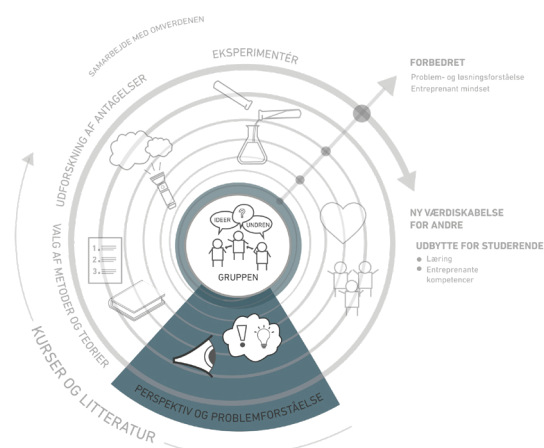

VÆRKTØJ | PROFESSIONEL UNDREN OG UNDRINGSVÆRKSTEDET

Hvordan er værktøjet koblet til Entreprenørskabs-PBL

Ligesom i FIE-modellen (se forrige værktøj) kan Professionel Undren som metode fungere som et understøttende procesværktøj for studerende ift. udvikling af problemforståelse, læring, dannelse og entreprenante kompetencer. En eksistentiel og etisk bevidsthed, som ligger indbygget i både FIE og Undringsværkstedet, kan fremme en både humanistisk og menings søgende innovationstilgang og en etisk ansvarlighed.

Men Professionel Undren kan også være med til at skabe værdi for eksterne partnere. Ift. Entreprenørskabs-PBL kan Professionel Undren understøtte etableringen af engagement og fordybelse i gruppen, gruppens samlede arbejdsproces og løbende refleksioner.

Hvad er værktøjet?

Professionel Undren og Undringsværkstedet er et navn og en procesbeskrivelse på en innovativ projektmodningsproces (prejekt). Fokus er på det centrale moment eller 'drivkraften' i Entreprenørskabs-PBL, som er undringsdimensionen. Inden for entreprenørskabs- og innovationsforskningen knytter denne metode sig til menings- og undrings-dreven innovation og entreprenørskab (Verganti, 2017; Hansen, 2018a,b) og til "responsible innovation" (Owen et al., 2013; Philbeck et al., 2018).

Hvad kan man opnå ved at anvende

"Professionel Undren og Undringsværkstedet"?

I Professionel Undren lærer den studerende eller professionelle forskellen på at undre sig på en pragmatisk og videns- og forklarings søgende måde på den ene side, og på den anden side at undre sig på en eksistentiel, fænomenologisk og filosoferende måde. Sidstnævnte form for undren kan være væsentlig, når man i kreative og værdibaserede innovations- og entreprenørskabsprocesser vil arbejde med radikal innovation og med "wicked problems" og de såkaldte "delicate problems" (Hansen, 2018a).

Bag almindelige problemer og 'wicked problem' ligger ofte 'delicate problems', som er delikate, idet de peger på, eller har rod i, de mere eksistentielle og etiske behov, grundvilkår og spørgsmål, som menneskers liv og syn på det gode liv er orienteret ud fra. Disse 'delicate problems' kan let overses eller bliver behandlet overfladisk, hvis man primært anlægger en forklarings søgende og pragmatisk, nytte- og problemløsnings-orienteret tilgang i et projekt.

Men i mødet med store eksistentielle og etiske spørgsmål og grunderfaringer (som f.eks. 'hvad er tillid, mod, fællesskab mv.) finder vi ofte kraften til nytænkning, radikal innovation og "responsible innovation", især inden for de virksomheder og organisationer, der arbejder med mennesker, kreativitet og det meningsfulde i (arbejds)livet.

I Professionel Undren er målet således at fastholde en undren - som ofte i starten mere har karakter af en nysgerrighed - hen til en eksistentiel og etisk bevidsthed (altså fokus på humanistisk dannelse). Dette gøres med inspiration fra humanistisk forskning, især den eksistentielle fænomenologi og filosofiske hermeneutik.

I praksis er Professionel Undren designet som et undringsværksted, der består af fem momenter (Hansen, 2008, 2014, 2015).

Det første moment er det **fænomenologiske moment**, hvor gruppen starter med en konkret levet erfaring, der har gjort indtryk på dem. I dette fænomenologiske moment skal de så at sige 'sænke sig ned' i det, de har oplevet og derfra beskrive den livsverden, og det de oplevede på en sanses temt måde, som leder hen til en stemt forundring over et bestemt fænomen (f.eks. fællesskab).

I det **hermeneutiske moment** skal deltagerne på sokratiske kritisk og undrende vis undersøge de tavse værdier og grundantagelser, som bliver taget for givet i den levede erfaring. Sammen undersøger de en udvalgt fortælling, og ledes langsomt ("Slow thinking") til en begyndende filosofisk undren over udvalgt værdi og fænomen ('hvad er i grunden fællesskab?')

I det **æstetiske og filosofiske moment** sættes deltagernes egen fortælling og dermed egen personlige filosofiske undren i dialog med menneskehedens Store Visdomsfortællinger og Undringer. Her er det kunsten, skønlitteraturen, filosofien, myter, eventyr, musik, eller lign. vi bringer med ind i rummet til en yderligere kvalificering af gruppens undren.

I det **eksistentielle moment** bringes den skabte undren med tilbage til deltagernes eget liv igen. Hvad har jeg lært? Hvordan kan det være relevant og interessant at tænke med i forhold til min egen faglighed, studie eller professionelle praksis? Hvordan kan det kaste et nyt innovativt lys over tidligere tænkning eller det, der foregår i en konkret praksis?

Det femte og sidste moment er det **phronesiske**. Phronesis er det græske begreb for praktisk visdom. Her skal deltagerne reflektere over, hvorfor og hvordan forløbet kan bruges i praksis. Eller som procesen er illustreret af Eva Sommer, en innovatinskonsulent fra Vejle Kommune, og vist i Hansen (2018a): Se nedenunder.

Hvordan anvendes det?

Professionel Undren er på Aalborg Universitet blevet brugt som projektkvalificerende og projektudviklende. Professionel Undren tilføjer en vigtig humanistisk dannelse til PBL og Entreprenørskabs-PBL processer, idet deltagerne trænes i også at medtænke en eksistentiel og etisk bevidsthed og lærer at forholde sig filosofisk undrende til egne forforståelser og problemdefinitioner.

Professionel Undren og Undringsværkstedet er i dag også brugt i professionelle organisationer som et innovativt værktøj inden for designtænkning og designundervisning (Hansen, 2014), kreative virksomheder og kommunal organisationsudvikling (Hansen, 2018a,b), undrings-baseret entreprenørskabsundervisning på professionshøjskolerne (Hansen et al., 2017) og i sundhedssektoren (Hansen, 2016).

Kilder

Hansen, F.T. (2008). At stå i det åbne. Dannelse gennem filosofisk undren og nærvær. København: Hans Reitzels Forlag.
 Hansen, F.T. (2014). Kan man undre sig uden ord? Design- og universitetspædagogik på kreative videregående uddannelser. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Hansen, F.T. (2015a). The Call and Practices of Wonder. In: Weiss, M.N. (ed.), The Socratic Handbook. Wien: LIT Verlag, pp. 217-244.

Hansen, F.T. (2016). At under sig ved livets afslutning. Om brug af filosofisk samtale i palliativt arbejde. København: Akademisk Forlag.

Hansen, F.T. et al. (2017). At innovere med hjertet: Undervisning i undringsdrevet innovation og entreprenørskab i professionsuddannelser – Afrapportering fra et aktionsforskningsprojekt på Via University College (2013- 2015). Forskningsrapport kan downloades via: https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/266898496/At_innovere_med_hjertet._En_forskningsrapport._ISB_N_978_87_996260_7_6.pdf

Hansen, F.T. (2018a). At møde verden med undren: Dannelse, innovation og organisatorisk udvikling i et værensfilosofisk perspektiv. Kbh.: Hans Reitzels forlag.

Hansen, F.T. (2018b). Undringsdreven innovation i Vejle Kommune. En empirisk rapport. Kan downloades via: <https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/285396171/UndringsRapport.pdf>

Owen, Richard, Bessant, John & Heintz, Maggy (2013). Responsible Innovation. London: Wiley & Sons;

Philbeck, Thomas., Davis, Nikolai. & Anne Marie Engtoft Larsen (2018). Values, Ethics and Innovation: Rethinking Technological Development in the Fourth Industrial Revolution. (White Paper from World Economic Forum, August 2018: http://www3.weforum.org/docs/WEF_WP_Values_Ethics_Innovation_2018.pdf

Verganti, R. (2017). Overcrowded. Designing Meaningful Products in a World Awash with Ideas. Massachusetts: MIT Press.

Kontaktperson

Ann Charlotte Thorsted, Institut for Kommunikation og Psykologi.
 Finn Thorbjørn Hansen, Institut for Kommunikation og Psykologi.

SKUMBADET – det fænomenologiske moment

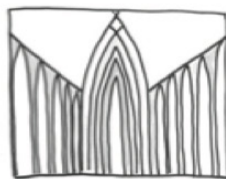
At dykke ned i en levet erfaring fra (arbejds)livet. Hvad kalder på mig? Hvad længes jeg efter?

MØRKEKAMMERET – det hermeneutiske moment

At fortolke det levede. Hvilke værdier ligger bag? Kunne det være anderledes?

KATEDRALEN - det dialektiske moment

At se min egen lille historie i lyset af de store fortællinger fra kunst og kultur.

MY WAY – det eksistentielle moment

At finde mig selv i det tænkte og sagte. Hvem er jeg selv i alt dette?

LANDING – det phronesiske moment

At lande i egen praksis igen. Hvilken praktisk visdom har vi opnået? Hvordan gøre verden bedre nu? Hvad skal første skridt være?

Finn Thorbjørn Hansen (2017) og hans 5 fasede model for undringsværksted med tegninger af Eva Sommer.